

Antoni Oliver

La relació entre Alfred Hitchcock i la literatura va ser sempre molt fructífera. Poques pel·lícules es pot dir que no estaven inspirades en una novel·la, narració o obra de teatre. A vegades la versió del director era absolutament lliure, però en moltes ocasions es va inspirar molt en els originals, fent adaptacions bastant fidels a l'origen literari. Naturalment les històries en què Hitchcock s'inspirava eren preferentment novel·les d'intriga o relats de terror, encara que també va adap-

tar obres teatrals i narracions de caire romàntic a les quals va dotar d'un magnetisme i una suggestió evident, fins i tot d'intriga. Dels autors que va adaptar n'hi ha bastants que han assolit una certa popularitat, com Daphné Du Maurier, per exemple o Robert Bloch i León Uris, autors que són coneguts pel públic aficionat a la novel·la anomenada gòtica o de terror, en tot cas de caire inquietant o als best-sellers. Aquesta característica, el que inquieta, molesta, s'espera, en definitiva el thriller és el gènere literari que sosté la producció cinema-

togràfica del director britànic. Però també hi ha mestres indiscutibles de la literatura universal com Conrad i Steinbeck adaptats magistralment a la pantalla pel director anglès.

A l'època anglesa (1922 a 1939) és especialment relevant la literatura en la producció de Hitchcock, la pràctica totalitat de les pel·lícules estan basades en originals literaris o en guions fets per Charles Bennet, també autor teatral. Fruit d'aquesta col·laboració és per exemple el guió de *La muchacha de Londres* (1929). *El jardín de la*

▶ ▶ ▶





Els anys cinquanta comencen, pel director britànic amb un encontre amb la literatura de Patricia Highsmith i adapta *Extraños en un tren* (1952).

alegría (1925) és una adaptació de l'obra del mateix títol d'Oliver Sandy. Però en aquesta època adapta també un text teatral de Noël Coward, actor autor de comèdies molt prolífic i popular els anys trenta. La col·laboració entre Coward y Hitchcock dóna com a resultat *Easy Virtue* (1925).

L'any 1935 Hitchcock dirigeix una de les pel·lícules que més ajuden a consolidar la seva fama com a director *Treintaynueve escalones* (1935). I, com és natural, per fer el guió confia amb Charles Bennet i s'inspira en una excel·lent novel·la d'intriga de John Buchan (1875-1940), escriptor i polític, que l'any 1915 havia publicat un relat del mateix títol.

Un any després roda *El agente secreto* que està inspirada en els relats d'*Ashenden or the British Agent* de William Somerset Maughan (1874-1965), autor anglès que sempre va tenir la seva literatura d'un escepticisme bastant ombrí, l'ambigüitat moral i el to gris de la vida predominen en algunes obres. L'any 1936 roda *Sabotage*, inspirada en l'obra de Joseph Conrad *El agente secreto*. Aquesta novel·la és de les poques que escriví Conrad que passa a Londres i conta una trama de terrorisme i espionatge, descrivint un món bastant negre i sense esperança. Si la pel·lícula és bona, l'original literari en què s'inspira és immillorable. Tot i que aquesta de Hitchcock és la millor versió d'aquesta novel·la que recentment ha estat adaptada de nou amb molt poc èxit i fortuna.

La posada de Jamaica (1939) està basada en una obra de Daphné du Maurier, escriptora anglesa que va cultivar el gènere romàntic, el relat gòtic i el conte de terror. D'aquesta autora adaptà dues obres més *Rebeca* (1940) y *Los pájaros* (1963).

Amb la *Posada de Jamaica* tanca Hitchcock el període anglès i es trasllada als Estats Units a treballar amb el productor David O. Selznick. La primera pel·lícula americana és *Rebeca*

(1940) en què extreu tot el profit al text de Daphné Du Maurier, fent absolutament present a l'absent *Rebeca* en un film inquietant com pocs. S'ha de dir que l'original literari de Du Maurier és molt bo i inoblidable el seu principi: "anit vaig somniar que tornava a Manderley". L'autora a partir d'aquest inici teixeix una trama realment opressiva, encara que la pel·lícula combini intriga, moments d'humor i molta tensió.

Una història de l'escriptor nordamericà John Steinbeck, premi Nobel de Literatura, serveix com a argument per rodar *Náufragos* (1943), *Recuerda*, una altra de les pel·lícules més interessants també té com origen la novel·la *The House of doctor Edwardes*, de Francis Beding escrita en col·laboració amb John Palmer. *El proceso Paradine* (1947) també és l'adaptació d'una novel·la de Robert Hichens i *La Soga* (1948) d'una obra teatral de Patrick Hamilton.

Els anys cinquanta comencen, pel director britànic amb un encontre amb la literatura de Patricia Highsmith i adapta *Extraños en un tren* (1952). Aquest relat, escrit el 1950, es tracta d'una de les millors novel·les de Highsmith i una obra interessantíssima. Highsmith va estar molts d'anys a aconseguir una novel·la tan bona, tal vegada només superada per la sèrie d'obres que tenen l'inquietant personatge de Ripley. Encara que Highsmith va veure adaptades diverses obres al cinema no ho va tornar esser per Hitchcock.

Un seguit d'obres posteriors, *Yo confieso* (1952), *Crimen perfecto* (1954) i *La ventana indiscreta* tenen origen literari, aquesta darrera segons el relat de Cornell Woolrich, autor de novel·les policiaques i també *Atrapa a un ladrón* (1955), *¿Quién mató a Harry?* (1956) i *Falso culpable* (1957).

Vértigo (1958), una altra de les obres més conegudes i aconseguides està basada en el relat *De entre los muertos* de Pierre Borleau i Thomas Narcejac,

autors francesos de novel·la negra, d'intriga psicològica, molt populars i habituals a les col·leccions negres.

Psicosis (1960), tal vegada una de les pel·lícules més conegudes del director, està basada en un relat de Robert Block que assolí amb aquesta adaptació cinematogràfica molta popularitat. Aquest autor se sentí de molt jove fascinat per la literatura de Lovecraft i escriví un relat *El vampiro estelar* (1935) dedicat a Lovecraft i on surt aquest autor dels Mites de Cthulhu com a personatge.

Los pájaros (1963) s'inspira en un relat de Daphné Du Maurier. Ningú explica, ni l'autora del conte ni el director, perquè enfolleixen els aucells. El cert és que no hi manca cap explicació, perquè tant el relat com la pel·lícula aconsegueixen transmetre un món bastant apocalíptic, amb una plaga que sembla ben bé una venjança sobrenatural. Ara que hi ha mosquits assassins, que han mutat, i espècies enfollides no es estrany aquest argument. La veritable plaga de la terra, ve a dir el director, és l'home mateix. De totes formes, es tracta d'una de les pel·lícules més inquietants i l'única veritablement de terror de Hitchcock.

Marnie la ladrona (1964) també té origen literari, una novel·la de Winston Graham i *Topaz* es basa en l'obra de León Uris, autor de best-sellers conegut també per *Exodo*, que va donar origen a una pel·lícula tan inacabable com l'original literari.

El director acaba la seva carrera amb dues adaptacions més de *Frenesi* d'Arthur La Bern i *La trama*, de Victor Canning. Al llarg de quasi cinquanta anys ha estat una relació molt fructífera, la de Hitchcock amb la literatura. Ja es veu que la pràctica totalitat de les seves obres cinematogràfiques tenien origen literari i també és sabuda la gran importància que donava el director al guió per no deixar res a la improvisació. ■